

กรณีศึกษาเด็กตักพริกปั่นเล่น : กฎหมายกับสังคม

โดย นางสาวรมณีย์ ไชยโกมินทร์

กลายเป็นประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง สำหรับกรณีเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยวแจ้งความจับเด็กที่มารับประทานก๋วยเตี๋ยวในร้านแล้วเล่นพริกปั่นหลังจากที่รับประทานเสร็จแล้วในข้อหาทำให้เสียทรัพย์ เป็นเพราะเหตุใดที่เรื่องเล็กๆน้อยๆถึงบานปลายกลายเป็นเรื่องใหญ่อย่างที่ปรากฏตามข่าว บางฝ่ายก็เห็นว่าเจ้าของร้านทำเกินกว่าเหตุ เรื่องไม่เป็นเรื่อง น่าจะยอมความกันได้ แต่บางฝ่ายก็เห็นว่าน่าเห็นใจคนที่เป็นแม่ค้า เพราะทุกอย่างก็ถือเป็นต้นทุนในการค้าขายทั้งสิ้น อีกทั้งก็ควรที่จะสั่งสอนเด็กให้รู้จักเข็ดหลาบเนื่องจากเชื่อว่าเด็กคงแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น แต่หากลองมองในแง่มุมมองของกฎหมายดูบ้าง ก็มีประเด็นที่น่าสนใจว่า การกระทำของเด็กดังกล่าวเป็นความผิดฐานใดหรือไม่

ในทางอาญานั้น การตักพริกปั่นเล่นผิดฐานทำให้เสียทรัพย์หรือไม่หากพิจารณาตามหลักกฎหมายเรื่องทำให้เสียทรัพย์แล้ว จะเห็นว่าตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 358 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องพิจารณาด้วยว่า ผู้กระทำความผิดนั้นกระทำความผิดนั้นหรือไม่ หากไม่มีเจตนาแล้วก็อาจทำให้กลายเป็นการกระทำที่ไม่เป็นความผิดได้ ซึ่งจากกรณีตามข่าวสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีแรก หากการที่เด็กตักพริกปั่นเล่นนั้นเป็นเพราะต้องการที่จะหยอกล้อพี่สาวเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้พริกปั่นเสียหาย เสื่อมค่าหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นจึงเป็นการกระทำที่ขาดเจตนาที่จะทำให้เสียทรัพย์ จึงไม่มีความผิด

กรณีที่สอง อาจเป็นไปได้ว่าเด็กคนนั้นเข้าใจว่าการตักพริกปั่นเล่นเป็นสิ่งที่ตนสามารถกระทำได้ เพราะพริกปั่นก็เป็นเครื่องปรุงที่ทางร้านจัดไว้บริการลูกค้าอยู่แล้วเลยคิดว่าตนสามารถตักพริกเท่าไรก็ได้ เป็นสิทธิของตนดังนั้นเห็นว่าเป็นการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 62 เพราะเข้าใจว่าตนมีสิทธิกระทำได้ จึงทำให้กลายเป็นการขาดเจตนา และไม่เป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

กรณีที่สาม หากการที่ตักพริกปั่นเล่นนั้นเป็นการกระทำเพื่อแกล้งเจ้าของร้าน ต้องการให้ทรัพย์สินของเขาเสียหาย ไม่สามารถนำไปให้ลูกค้ารายอื่นบริโภคได้ ดังนั้นจึงเห็นว่าน่าจะเข้าข่ายความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์เนื่องจากการกระทำที่มีเจตนา หรือแม้ว่าจะไม่ได้มีเจตนาที่จะแกล้งก็ตาม หากพิจารณาจากวุฒิภาวะ การศึกษา สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมต่างๆของตัวเด็กแล้ว จะเห็นได้ว่า เด็กอายุ 14 ปี มีการศึกษาอบรม สภาพครอบครัวและสังคมที่ดี ย่อมมีวุฒิภาวะสูงพอที่จะเล็งเห็นได้ว่าการตักพริกปั่นเล่นของตนดังกล่าวน่าจะเป็นการทำให้ทรัพย์ของผู้อื่นเสียหาย เสื่อมค่าหรือขาดประโยชน์ไป ดังนั้นก็อาจเป็นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ได้เนื่องจากการกระทำโดยเจตนาและได้กระทำไปโดยประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

ส่วนในทางแพ่งนั้น ก็มีประเด็นที่น่าสนใจว่าการตักพริกปั่นเล่นต้องจ่ายค่าพริกหรือไม่ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” ซึ่งจากกรณีตามข่าวสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีแรก เป็นกรณีที่เด็กกระทำไปเพื่อแกล้งหยอกล้อพี่สาวโดยส่วนตัวแล้วเห็นว่า ไม่น่าจะเป็นการกระทำละเมิด เนื่องจากไม่ได้เป็นการจงใจกระทำให้อื่นเสียหาย กล่าวคือที่เข้าไปก็เพราะต้องการแกล้งหยอกล้อกันเท่านั้น ไม่คิดว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นผลเสียหายต่อผู้อื่นและไม่ได้ต้องการที่จะทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย อีกทั้งไม่ใช่การกระทำโดยประมาทเลินเล่อดังนั้นจึงไม่ผิดและไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าพริก

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่เด็กคนนั้นเข้าใจว่าการตักพริกป่นเล่นเป็นสิ่งที่ตนสามารถกระทำได้ ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าพริกป่นเป็นเครื่องปรุงที่ทางร้านจัดไว้บริการลูกค้าเลยคิดว่าตนสามารถตักพริกเท่าไรก็ได้ เป็นสิทธิของตนดังนั้นเห็นว่าเป็นการสำคัญผิดในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา62 กล่าวคือคิดว่าตนสามารถกระทำได้ ไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้อื่นเสียหายดังนั้นจึงไม่เป็นละเมิด

ส่วนกรณีที่สาม เป็นกรณีที่เด็กมีเจตนาจะแกล้งเจ้าของร้านต้องการให้ทรัพย์สินของเขาเสียหาย ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือเป็นกรณีที่เด็กยอมเล็งเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวย่อมทำให้เกิดความเสียหาย ดังนั้นก็อาจเข้าข่ายการกระทำละเมิดเพราะเป็นการจงใจทำให้อื่นเสียหาย เป็นความผิด ต้องจ่ายค่าพริกป่นเป็นค่าสินไหมทดแทน

ซึ่งจากกรณีตามข่าว โดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าการเล่นพริกป่นหลังจากรับประทานก๋วยเตี๋ยวเสร็จแล้วนั้น ไม่น่าจะเป็นความผิดทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง เพราะคงไม่ได้มีเจตนาที่จะทำให้เสียทรัพย์สินและที่กระทำไปก็ไม่ได้เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

เมื่อพิจารณาในแง่ของกฎหมายแล้วเห็นว่าการกระทำของเด็กนั้นอาจจะไม่เป็นความผิด แต่หากลองมาพิจารณาในแง่ของทางสังคมดูบ้าง การกระทำของเด็กดังกล่าวเป็นสิ่งที่สมควรแล้วหรือไม่ ซึ่งในเรื่องนี้อาจแยกได้เป็นสองกรณี ดังต่อไปนี้

ในกรณีแรก ตามคำกล่าวอ้างของเจ้าของร้านที่ให้สัมภาษณ์ว่า กลุ่มของเด็กที่แจ้งจับนั้นได้มานั่งกินก๋วยเตี๋ยวที่ร้าน เมื่อกินเสร็จแล้วยังได้ตักพริกป่นใส่ลงไปกินเล่นกันจนพริกป่นนั้นล่อยเต็มชาม เมื่อเห็นดังนั้นจึงเรียกเก็บเงินเพิ่มจากค่าก๋วยเตี๋ยวอีก 10 บาท ทำให้กลุ่มเด็กไม่พอใจและหันมาต่าทอเจ้าของร้านอย่างรุนแรงและยังพุดจาตูกูตต่าง ๆ นานาจนทำให้มีปากเสียงโต้เถียงกัน ส่วนการที่ไปแจ้งความนั้นก็เพียงแค่ต้องการให้เด็กขอโทษและหลบจำจะได้ไม่ไปทำที่ร้านอื่นอีก แต่เด็กก็ยังไม่ยอมและยังยืนยันที่จะรับผิดชอบเพราะจะขอประกันตัวเอง ซึ่งหากข้อเท็จจริงเป็นไปตามที่เจ้าของร้านกล่าวอ้างแล้ว เห็นว่า การกระทำของเด็กดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่สมควรอย่างยิ่ง เพราะตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยนั้น เด็กจะต้องมีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ และถ้าหากเด็กทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมควรแล้ว ก็ต้องกล่าวคำขอโทษ แม้บางครั้งการกระทำของผู้ใหญ่นั้นก็อาจจะมีส่วนที่ไม่ถูกต้องอยู่บ้างเช่นกัน

ส่วนในกรณีที่สอง นั้น ตามคำกล่าวอ้างของฝ่ายเด็กที่ให้สัมภาษณ์ว่า มีการตักพริกป่นใส่ในชามจริงแต่ตักแค่ 1 ช้อนชา และที่เข้าไปก็เพื่อแกล้งหยอกล้อพี่สาว แต่หลังจากที่จ่ายเงินเสร็จก็เดินออกจากร้าน เจ้าของร้านก็เดินตามออกมาและบอกว่าขอเก็บเงินเพิ่มอีก 10 บาท โดยอ้างว่าเด็กตักพริกป่นเล่น ซึ่งทางฝ่ายเด็กก็ยอมจ่ายไป แต่ทางเจ้าของร้านก็ยังไม่ยอมและยังพุดจาต่าทออีกจึงทำให้เกิดการโต้เถียงกันขึ้น ซึ่งหากกรณีเป็นตามนี้ ก็เห็นว่าทางเจ้าของร้านอาจทำเกินกว่าเหตุไปสักหน่อย เพราะเป็นเพียงแค่เรื่องเล็กน้อยๆ น่าจะประนีประนอมกันได้

แต่โดยส่วนตัวแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นกรณีที่ต่างฝ่ายก็ต่างไม่ยอมกัน หรือที่เรียกว่าชิงกักราชากัแรงนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องราวดังกล่าวก็สามารถยุติลงได้โดยฝ่ายเด็กก็ยอมขอโทษ ส่วนฝ่ายเจ้าของร้านก็ยอมให้อภัยและถอนแจ้งความในที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าเรื่องนี้เป็นกรณีตัวอย่างของความสำเร็จของการยุติปัญหาด้วยความปรองดองกัน

แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ในกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องไม่เป็นเรื่องที่เกิดกลายเป็นเรื่องขึ้นมา ทั้งนี้คงไม่ใช่เพราะเหตุอื่นใด นอกเสียจากทิวของทั้งสองฝ่าย เพราะถ้าหากในขณะที่เกิดเหตุขึ้น ต่างฝ่ายต่างเข้าใจกัน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถอยกันมาคนละก้าว โดยที่เด็กก็เป็นฝ่ายยอมรับว่าสิ่งที่ตนทำนั้นไม่ถูกต้อง และยอมขอโทษสำหรับการกระทำดังกล่าว และฝ่ายเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยว ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ก็ควรที่จะมีความเมตตาต่อผู้น้อยและยอมให้อภัยไม่ติดใจเอาเรื่องแล้ว เรื่องนี้ก็คงจะไม่บานปลายกลายเป็นเรื่องราวใหญ่โตขึ้นมา เพราะถ้าหากเป็นกรณีที่เป็นเรื่องร้ายแรงกว่านี้ แล้วต่างฝ่ายต่างใช้อารมณ์โกรธและความทิวเป็นตัวตัดสินปัญหา ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นอาจสายเกินกว่าที่จะมาใช้วิธีการเยียวยาในภายหลัง

ดังนั้นจึงอยากฝากข้อคิดไว้เป็นอุทาหรณ์สำหรับทุกคนว่า ถึงแม้กฎหมายจะเป็นกฎเกณฑ์ที่ช่วยทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้ แต่มันก็เป็นเพียงกฎเกณฑ์หนึ่งในหลายกฎเกณฑ์ ซึ่งในบางครั้งอาจจะไม่ใช่กฎเกณฑ์ที่ดีที่สุดที่จะใช้แก้ไขปัญหา เพราะในบางสถานการณ์นั้น เพียงแค่กฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐานทางสังคม อย่างเช่นคำว่า **“ขอโทษ”** อาจเป็นทางออกของปัญหาที่ดีกว่าบทบัญญัติของกฎหมายเสียอีก

